

Com subministrar medicació oral a pacients amb **trastorns de la deglució?**

Servei de Farmàcia

Calaf Figueras N., Baronet Jordana G., Marcos Pascua P., Sanmartin Suñe M., Bara Olivan B.

La deglució és un acte voluntari mitjançant el qual l'aliment va des de la boca fins a l'estómac. És un procés fisiològic complex que permet que els aliments i l'aigua passin al tracte digestiu d'una manera segura, sense arribar a les vies respiratòries. Però hi ha malalties que poden afectar a aquest procés donant lloc a trastorns de la deglució coneguts amb el nom de disfàgia. Per tant, entenem per disfàgia qualsevol dificultat o molèstia al deglutir o empassar. Si aquesta dificultat al deglutir apareix amb els aliments sòlids parlem de disfàgia a sòlids, però si apareix amb els líquids parlem de disfàgia a líquids, i en aquest cas els pacients necessitaran barrejar els líquids amb espessant per poder-los deglutir.

Aquest trastorn de la deglució afecta principalment a persones d'edat avançada, ja sigui pel deteriorament dels músculs que participen en el procés de la deglució, o bé, pel fet de que tenen més risc de patir malalties que la poden originar.

Conseqüències clíniques.

Tot i que la disfàgia no és massa coneguda, té unes conseqüències clíniques importants, com són la malnutrició, ja que els pacients redueixen la ingesta d'alguns aliments, la deshidratació, degut a la por dels pacients a ennuegar-se, i la pneumònia causada pel pas d'aliments i secrecions orofaríngees a les vies respiratòries. **Però a part de les molèsties que ocasiona i de les complicacions que pot tenir la disfàgia, també se li suma un altre problema, i és l'administració de medicaments via oral als pacients que la pateixen.**

S'ha vist que hi ha pacients disfàgics que rebutgen prendre's la medicació per problemes a l'hora de deglutir, i per tant s'exposen a greus riscos per a la seva salut.

Per administrar la medicació oral a pacients amb problemes de deglució el que es fa, en la majoria dels casos, és triturar les formes farmacèutiques sòlides (comprimits, dragees, càpsules,...) i barrejar-les o bé amb el menjar de tipus tou com són els purés, les gelatines, etcètera, o bé amb aigua i espessant. Però és important saber que hi ha formes farmacèutiques sòlides que no es poden triturar. És el cas dels medicaments d'alliberació retardada, que tenen una composició especial que fa que el principi actiu es vagi alliberant lentament. Per tant, si es tritura el medicament, s'allibera tot el contingut del comprimit de cop, fet que pot desencadenar l'aparició d'efectes adversos o la pèrdua de l'eficàcia. Aquests medicaments d'alliberació retardada generalment s'identifiquen amb la paraula "retard". Tampoc s'han de triturar els medicaments amb coberta entèrica, que és una coberta especial que tenen alguns medicaments que els protegeix dels àcids de l'estómac i fa que puguin arribar a l'intestí on han de fer l'efecte. Si es trituren aquests comprimits, s'elimina la coberta i el medicament es destrueix a l'estómac. Per tant, no faran l'efecte esperat. Aquests medicaments s'identifiquen amb les paraules "coberta gastroresistent" o "coberta entèrica". Tampoc s'han de triturar els comprimits sublinguals, ja que, tal com indica la paraula sublingual, es dissolen sota la llengua i no s'han d'empassar, ni tampoc els comprimits efervescents.

El que es recomana fer amb els comprimits efervescents és dissoldre'ls amb aigua i esperar que desapareguin les bombolletes.

També destacar que les càpsules amb microgrànuls o microesferes es poden obrir, però no es pot triturar el seu contingut, sinó que els microgrànuls s'han d'empassar sencers amb una mica d'aigua.

Veient que hi ha una quantitat destacable de medicaments que no es poden triturar, ens agradaria comentar que, si en alguna ocasió n'heu de manipular algun per a facilitar-ne la deglució, comenteu-ho al metge o farmacèutic abans de fer-ho. Així es farà un ús segur de la medicació i s'evitaran riscos innecessaris.

Capio Hospital General de Catalunya participa en el programa formatiu de l'Ensenyament de Farmàcia. És per això que una estudiant de Farmàcia, durant la seva estada en Pràctiques Tutelades, juntament amb el Servei de Farmàcia de Capio HGC han dut a terme un estudi sobre l'adequació de la medicació oral a pacients amb trastorns de la deglució. En aquest estudi s'ha pogut analitzar, gràcies a infermeria, com s'administren els medicaments a pacients amb problemes de deglució. I posteriorment, en els casos en que l'administració no era adequada o es podia millorar, s'han proposat canvis. Cal destacar que la majoria de canvis proposats han estat acceptats. Per tant, es posa de manifest que la participació del Servei de Farmàcia té un paper important.